

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Dvouletá zpráva o pokroku strategie EU pro udržitelný rozvoj

(2007/C 256/15)

Dne 11. prosince 2006 Evropská komise, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, požádala dopisem panu DIMITRIADISOVI Evropský hospodářský a sociální výbor o vypracování stanoviska ve věci *Dvouleté zprávy o pokroku strategie EU pro udržitelný rozvoj*.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí (Středisko pro sledování udržitelného rozvoje), kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 8. června 2007. Zpravodajem byl pan RIBBE.

Na 437. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 11. a 12. července 2007 (jednání dne 11. července), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 70 hlasy pro, 21 hlasů bylo proti a 10 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Výbor přivítal, že s „obnovenou“ strategií udržitelného rozvoje přijatou na summitu v červnu 2006 se znatelně rozproudila diskuse. Především závazné předkládání dvouletých zpráv o pokroku přispěje k tomu, že politici a společnost budou konkrétněji informováni o tom, jaké jsou pozitivní vývojové směry a kde existují problémy při provádění.

1.2 EHSV ve svých dřívějších stanoviscích k udržitelnému rozvoji v zásadě vždy uvítal dokumenty předložené Komisí, Radou resp. Evropskou radou, ale také kladl kritické otázky a vypracoval z části obsáhlé návrhy, které instituce často nechaly bez povšimnutí. Také tentokrát EHSV kritizuje, že ve většině oblastí uznávaných za prioritní jsou ještě příliš nekonkrétně formulované cíle, ale zvláště, že panují velké nejasnosti jsou ohledně nástrojů.

1.3 EHSV především uvítal hlavní cíle stanovené obnovou strategií a hlavní zásady politiky a vyzývá Komisi, Radu a Evropský parlament, aby je vzaly vážně a plně v úvahu.

1.4 Výbor doufá, že první zpráva o pokroku, která má být zveřejněna v září 2007, poskytne mimo jiné přesnější informace o tom,

— jakými hospodářskými nástroji hodlá Komise podporovat „transparentnost trhu a ceny, které odrážejí hospodářské, sociální a environmentální náklady na výrobky a služby (přiměřené ceny)“,

— jak má být konkrétně uskutečněn požadavek Evropské rady „zvážit další kroky pro přesun zdanění od práce ke zdroji a spotřebě energie nebo znečištění a pro to, jak přispět k cílům EU v oblasti zvýšení zaměstnanosti a snížení negativních dopadů na životní prostředí nákladově efektivním způsobem“,

— jaký konkrétní časový plán si Komise stanovila pro uskutečnění cíle Evropské rady postupně odstranit podpory, které mají negativní dopady na životní prostředí; a zda by bylo možno vzít v úvahu myšlenku EHSV na převedení těchto prostředků alespoň z části do „fondu udržitelného rozvoje EU“,

— jak Komise v budoucnu zabrání zjevně stále ještě se vyskytujícím jasným rozporům mezi požadavky a skutečností v politice udržitelného rozvoje např. v odvětví dopravy (viz odstavec 4.15 a 4.16) a

— jak mají být posuzovány ty členské státy, které nepředložily žádné kvalifikované národní strategie udržitelného rozvoje.

1.5 Je pochopitelné, že oblastem klimatu a energetiky je věnována zvláštní pozornost z důvodu dramaticky se přibližujících klimatických dopadů. EHSV je ale toho názoru, že

— to je pozitivní, avšak nesmí to vést k tomu, že jiné centrální prvky strategie budou zanedbávány,

— přes naléhavou potřebu politického jednání musí být všechna rozhodnutí učiněna podle hlavních zásad politiky stanovených v obnově strategií; tedy za účasti občanů, podniků a sociálních partnerů, s využitím nejlepších dostupných znalostí, atd. Rozhodnutí v rámci „energetického balíčku“ vyrábět v budoucnu 10 % (namísto dříve schválených 5,75 %) evropských pohonných látek z biomasy se touto zásadou neřídilo. EHSV zde vidí potenciální velké problémy, které zformuluje v samostatném stanovisku k odpovídající zprávě Komise o pokroku (¹).

(¹) KOM(2006) 845 v konečném znění.

2. Hlavní body a pozadí stanoviska

2.1 V roce 2001 schválila Evropská rada v Göteborgu strategii EU pro udržitelný rozvoj. V prosinci 2005 předložila Komise sdělení Evropskému parlamentu a Radě s názvem Hodnocení strategie udržitelného rozvoje – Akční platforma ⁽²⁾, ve kterém měly být stanoveny „konkrétní další akce příštích let“.

2.2 Evropský hospodářský a sociální výbor se v posledních letech v mnoha stanoviscích zabýval strategií udržitelného rozvoje. Přitom stále znovu vyzdvihoval velký význam udržitelného rozvoje pro naši společnost. V podstatě vždy podporoval přístupy Komise a sdílel názory Evropské rady, podle kterých je strategie udržitelného rozvoje prioritní strategií Unie, na jejíž cíle se musí zaměřit i Lisabonská strategie.

2.3 EHSV však ve svých stanoviscích k tématu udržitelného rozvoje také často formuloval kritické připomínky a kladl konstruktivní otázky, na které z části do dneška Komise a Rada neodpověděly.

2.4 Ve svém posledním stanovisku k tomuto tématu se EHSV zabýval výše uvedeným sdělením Komise z prosince 2005. Kritizoval při tom, že Komise ve svém ambiciózním akčním programu nezohlednila ani doporučení EHSV z dubna 2004, ani svůj vlastní slib z června 2005. Přes svůj slib opět neuvedla žádné jasné cíle, kterých chce dosáhnout v rámci strategie udržitelného rozvoje.

2.4.1 EHSV tenkrát připomněl, že strategie popisuje cestu k dosažení cílů. Absence konkrétních cílů musí nutně vést k problémům při pojmenovávání nástrojů. Když se přesně neví, kam se směřuje, nelze ani určit, jak se tam dostat. Sdělení tedy podle názoru EHSV nechalo více otázek nezodpovězených, než poskytlo odpovědi a orientaci.

2.4.2 Jestliže široká veřejnost příp. zúčastnění sociální partneři nejsou informováni ani o cílech, ani o nástrojích, jestliže tedy není jasno v tom, co udržitelný rozvoj vlastně konkrétně je a jak se budoucí vývoj bude odlišovat od dnešní životní situace, vyvolá to obavy a odpor potenciálně zasažených odvětví, napsal EHSV již ve svém stanovisku z roku 2004 ⁽³⁾. EHSV musí bohužel konstatovat, že se za uplynulých 3 roky situace téměř nevyjasnila, což je jistě na škodu věrohodnosti politiky udržitelného rozvoje.

2.5 Rakouské předsednictví úřadující v prvním pololetí roku 2006 to asi vidělo všechno podobně. Sdělení Komise z roku 2005 proto více méně odložilo stranou a vypracovalo nový samostatný dokument, kterým se pak zabývaly hlavy států

a předsedové vlád na summitu v červnu 2006. Tento dokument tam byl také schválen jako „obnovená strategie“ ⁽⁴⁾.

2.6 V této obnově strategie je EHSV přiznána důležitá úloha – pravděpodobně na základě jeho dosavadního zájmu o toto téma. Podle odstavce 39 v budoucnu „by se měl aktivně podílet na vytváření odpovědnosti, mimo jiné tím, že bude působit jako činitel podněcující diskusi na úrovni EU, a vyzývá se, aby připravil příspěvek ke dvouleté zprávě Komise o pokroku“.

2.7 Tímto stanoviskem by chtěl EHSV splnit tento závazek a vyhovět tomuto přání. Stanovisko začíná několika základními obecnými připomínkami k obnově strategie (odstavec 3), poté se bude stručně zabývat tematickými oblastmi pojednávanými v obnově strategie (odstavec 4), a pak zformuluje své představy o určitých tématech zprávy o pokroku, která má být vypracována do září 2007 (odstavec 5).

3. Obecné připomínky k „obnově“ strategie

3.1 Jestliže nejdůležitější politická instituce EU přezkoumá a obnoví jednu z svých politik, jak to udělala Evropská rada v případě Strategie EU pro udržitelný rozvoj, pak občanská společnost očekává, že v dokumentu bude také sděleno,

— proč byl vůbec přezkum nutný,

— co bylo výsledkem této analýzy deficitu, kde tedy byly nalezeny problémy,

— co má být v budoucnosti konkrétně změněno, které oblasti již tedy nechceme zpracovávat nebo je chceme zpracovávat jinak, příp. které oblasti budou přidány a proč a

— jak se např. zamýšlí, že bude dosažen nezbytný cíl integrace myšlenky udržitelného rozvoje do práce všech generálních ředitelství.

3.2 Bohužel však marně bychom v dokumentu hledali důvody a výsledek tohoto přezkumu. Jednoduše byla předložena „obnovená“ strategie.

3.3 Do Göteborgské strategie byly na základě sdělení Komise zahrnuty 4 tematické okruhy, a sice

— změny klimatu,

— doprava,

— veřejné zdraví a

— přírodní zdroje.

⁽²⁾ KOM(2005) 658 v konečném znění ze dne 13.12.2005.

⁽³⁾ Úř. věst. C 117, 30.4.2004, s. 22, odstavec 2.2.1 (není v české verzi).

⁽⁴⁾ Rada Evropské unie, dokument 10917/06 ze dne 26.6.2006: Přezkum strategie EU pro udržitelný rozvoj – obnově strategie.

3.4 Dvě další témata tehdy navržená ve sdělení Komise, totiž odstranění chudoby a stárnutí populace, nebyla do Göteborgské strategie zahrnuta, aniž by to Evropská rada odůvodnila. EHSV to kritizoval ve svém stanovisku z dubna 2004^(?) jako neadekvátní signál. Dále bylo vícekrát kritizováno, že strategie nebyla shrnuta do jednoho jediného dokumentu, že nemohla být účinně zprostředkována veřejnosti a že vnější rozměr byl projednáván odděleně a potom také zakotven do zvláštního dokumentu.

3.5 V „obnovené strategii“ je popisováno 7 hlavních výzev a k nim jsou uvedeny operativní cíle a úkoly. Jsou to tyto oblasti:

- změna klimatu a čistá energie,
- udržitelná doprava,
- udržitelná spotřeba a výroba,
- ochrana a řízení přírodních zdrojů,
- veřejné zdraví,
- sociální začlenění, demografie a migrace,
- celosvětová chudoba a problémy udržitelného rozvoje.

3.6 Toto srovnání původní a obnovené strategie ukazuje, že s obnovenou strategií v podstatě není spojen žádný posun priorit. Doplnuje pouze témata Göteborgské strategie o nezbytné body uznané již v roce 2001 ve sdělení Komise (odstranění chudoby a stárnutí populace) a o téma „udržitelná spotřeba a výroba“.

3.7 EHSV má pro to pochopení, protože jak otázky položené v roce 2001, tak ani ty tehdy zavržené nejsou vyřešeny, a důsledné politické řešení je naléhavější, než kdykoliv jindy. Ale právě na pozadí dosud nedostatečných politických jednání je důležitá odpověď na otázku, co vlastně odlišuje novou strategii od nové a jak jsou hodnoceny dosavadní úspěchy staré strategie. Důležitá je tato otázka především proto, aby nebyla vznesena námitka, že předkládáním stále nových dokumentů dochází spíše ke zmatení než k politickému posílení nezbytného procesu. EHSV vícekrát poukázal na to, že politiku udržitelného rozvoje nelze měřit množstvím dokumentů vyprodukovaných v administrativě a v politice, ale pouze konkrétními účinnými opatřeními.

3.8 Tato obnovená strategie spočívá na vynikajícím souboru zásad pro udržitelný rozvoj, které mají být přepracovány na soubor cílů a opatření pro každou ze sedmi vybraných prioritních oblastí; kromě toho jsou stanovena opatření pro průřezová témata a vývoj postupů pro provádění a pro sledování pokroku. V tomto ohledu představuje obnovená strategie určitě zlepšení oproti předcházející strategii. Avšak teprve se ukáže, zda její politický elán a z něho plynoucí zapojení (včetně přidělených financí) bude dostatečné, aby fungovalo jako motor na cestě k udržitelnější budoucnosti.

3.9 První známky nasvědčují tomu, že ty části strategie, které se zabývají změnou klimatu a energií, jsou v současnosti důsledně projednávány. To je pozitivní, avšak nesmí to vést

k tomu, že jiné centrální prvky strategie budou zanedbávány. Toto přezkoumání provádění poskytuje dobrou příležitost zabývat se touto otázkou a pokusit se propůjčit strategii ve všech jejích hlavních oblastech větší význam a důraz. Výbor by chtěl ještě jednou zdůraznit, že se u udržitelného rozvoje jedná o rozsáhlý integrovaný přístup a ne o seznam jednotlivých možností, ze kterých je možno si sestavit vlastní „menu“. Cíle a úkoly spojené se změnou klimatu jsou jednoznačné, přesné a dostatečně naléhavé, aby dokázaly vyvolat opatření. Většina ostatních témat strategie udržitelného rozvoje je však příliš vágní a časově neurčitá, než aby dala podnět pro větší změny.

3.10 Rozsah strategie: Sedm témat v obnovené strategii představuje zlepšení oproti nedostačujícím čtyřem tématům předcházející verze. Přesto některé důležité oblasti zůstávají ještě stále opomenuty. Již ve svém průzkumném stanovisku z dubna 2004⁽⁶⁾ ostatně EHSV požadoval, aby byla věnována samostatná kapitola zemědělství. Výbor nyní opakuje tento požadavek na základě toho, že několikrát vyjádřil velké pochybnosti, zda je vůbec možno v podmínkách světového trhu dosáhnout udržitelného zemědělství, jak ho požaduje „evropský model zemědělství“. Jeho skepse, zda se SZP skutečně ubírá správným směrem, je zesílena tím, že hlavy států a předsedové vlád značně omezily prostředky 2. pilíře SZP přidělené na finanční období 2007-2013, který je obzvláště důležitý pro rozvoj udržitelného zemědělství. EHSV toto několikrát kritizoval a táže se, jak toto rozhodnutí odpovídá politice udržitelného rozvoje. Způsob, jakým je problematika zemědělství pojednána v obnovené strategii v bodě „přírodní zdroje“, neodpovídá její důležitosti.

3.11 Otázka, zda evropská zemědělská politika zaměřená na globální, otevřené trhy může být udržitelná, automaticky vyvolá obecnou otázku, jaká jsou globální pravidla hry při výrobě a obchodu. WTO je organizace založená na dohodách, které chtějí podporovat volný celosvětový obchod. Volný, liberalizovaný obchod nemusí být rozhodně automaticky udržitelný, jak EHSV mnohokrát ukázal. Jak se může z volného obchodu stát obchod slučitelný se zásadami udržitelnosti, o tom nová strategie bohužel nic neříká. To je velký nedostatek! Také zde musí bohužel EHSV poukázat na to, že odpovědné osoby v EU dosud neodpověděly na tuto otázku⁽⁷⁾, kterou položil již před 3 lety, i když EHSV s potěšením konstatuje, že EU se v posledních letech velmi snažila projednávat nová pravidla v globalizovaném obchodu a u MMF (Mezinárodního měnového fondu) a Světové banky.

3.11.1 Globální rozměr má pro evropskou strategii udržitelného rozvoje samozřejmě velký význam, protože evropské hospodářství je přirozeně ovlivněno také vývojem mimo náš hospodářský prostor. Jakákoliv strategie EU musí být v souladu s globálním přístupem k udržitelnému rozvoji a aktivně mu napomáhat. To je v obnovené strategii uznáváno ve formě odkazů na podporu rozvojových cílů tisíciletí, Kjótského protokolu, programu OSN pro životní prostředí (UNEP) a jiných celosvětových iniciativ. Strategie také uznává potřebu usilovat, aby

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 117, 30.4.2004.

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 117, 30.4.2004, mj. odstavce 0.8 a 6.4 a následující (není v české verzi).

^(?) Úř. věst. C 117, 30.4.2004.

„globalizace podporovala udržitelný rozvoj“. EHSV konstatuje, že Komise v roce 2007 vypracovává akční plán pro udržitelnou spotřebu a výrobu, ale je přesvědčen, že je nezbytná daleko hlubší analýza, aby byla naděje, že budou řešeny otázky celosvětových nerovností. Usílí o růst nově industrializovaných zemí, které oprávněně usilují o mnohem vyšší životní úroveň, bude mít téměř jistě katastrofický dopad na celosvětové zdroje a systémy. Strategie proto dává možnost zabývat se „únosností“ planety, která je již 200 let pod tlakem z důvodu nerovnoměrně rozložené industrializace.

3.11.2 EHSV navrhuje, že by proto Komise měla vypracovat sdělení o přístupech k řízení a rozdělování celosvětových společných zdrojů. Mělo by se zaměřit na dlouhodobý rámec pro stabilizaci koncentrace skleníkových plynů v ovzduší na „bezpečné“ úrovni pomocí mezinárodních dohod o snižování globálního emisního rozpočtu. Na konci dohodnutého časového rámce, během kterého by se emise na obyvatele vyrovnávaly, by tato práva byla rovná. Tento přístup, který byl již hodně diskutován a je znám jako „snižování a sblížení“, je schopen zohlednit otázky jak růstu populace, průmyslové kapacity a globalizace, tak požadavků na spravedlivé a praktické přerozdělování atmosféry naší planety jako společného zdroje.

3.12 Jednoznačnost cílů. Udržitelný rozvoj je nadále akceptován jako celkový cíl pro společnost. Aby však pro udržitelný rozvoj mohl ze strategie vyjít skutečný impuls, musí být prováděna pomocí konkrétních měřitelných cílů a úkolů a na základě přísné analýzy. Obnovená strategie sice obsahuje velký počet cílů a opatření, neklade je ale do vztahu ke kvantifikované analýze údajů a vývojových tendencí nebo ke kvantitativní analýze otázek a problémů. Často tedy není jasné, proč byly určité cíle a opatření zvoleny, jak má být hodnocen odpovídající pokrok a do jaké míry vůbec mohou přispět k celkovému udržitelnému rozvoji. Tento přezkum by měl poskytnout příležitost zlepšit a vyjasnit všechny tyto body tak, aby v budoucnu opravdu bylo možno systematictěji vyhodnocovat pokrok.

3.13 Po těchto poněkud kritických připomínkách by chtěl EHSV však uvést také pozitivní připomínky. Obnovená strategie formuluje ve srovnání s akčním programem, který Komise předložila v prosinci 2005, jednoznačně více konkrétních cílů, např. ohledně omezení emisí ovlivňujících klima nebo energetické účinnosti. Zvláště ale závěry, které přijala Evropská rada na svém zasedání v březnu 2007 speciálně o klimatu a částečně také o energetické politice, nyní některé cíle objasňují.

3.14 Nástroje k provádění strategie. I v obnovené strategii (stejně jako v závěrech Evropské rady z března 2007) je však příliš málo zřejmé, jakými nástroji mají být tyto nyní konkrétnější formulované cíle dosaženy, jaká „strategie“ má být sledo-

vána. Určitě je ale zajímavé, že nyní – spíše mezi řádky – lze najít alespoň náznaky možných nástrojů. Pro EHSV jsou sice ještě příliš nekonkrétní, a proto by mohla a měla být využita zpráva o pokroku, aby se k tomu konkrétně vyjádřila, a tak zjedнала nápravu a orientaci (viz odstavec 5).

4. Konkrétní připomínky k „obnovené strategii“

4.1 V přepracované strategii se zdůrazňuje, že dynamika procesu Lisabonské strategie musí být bezpodmínečně integrována do širších cílů udržitelného rozvoje. Následně se ale neprovádí žádná vážná analýza toho, jak se musí změnit vzorce růstu a vývoje na celém světě, aby byl svět v budoucnu utvářen udržitelným způsobem. Důsledky neudržitelného jednání jsou stále zjevnější. Ukazují se zvláště zřetelně na fatálních důsledcích změn klimatu, ale i na stále trvajícím globálním úbytku biologické rozmanitosti, na stále více se rozvírající propasti mezi chudobou a bohatstvím, na blížícím se vyčerpání zásob surovin atd.

4.2 Následky budou mít dramatické hospodářské dopady. V určitých regionech hrozí, že se dnešní hospodářská základna kompletně zhroutí. Ve Švýcarsku například již banky nedávají úvěry investorům, kteří chtějí investovat do infrastruktury pro zimní sporty, pokud stanoviště leží níže než 1 500 m nad mořem. Stále větší a větší nejistota panuje v tom, jak se bude vyvíjet situace v zemědělství resp. cestovním ruchu ve Středozemí, pokud tam bude ještě teplejší a sušší podnebí.

4.3 Veřejné výdaje, které EU vydala na ochranu pobřeží proti erozi a záplavám, činí odhadem 3,2 miliardy eur, oproti 2,5 miliardám eur vynaloženým v roce 1986. Podle studií způsobí eroze pobřeží v období 1990-2020 každoročně náklady ve výši průměrně 5,4 miliard eur. Touto vysokou částkou lze však odvrátit resp. zmírnit pouze část hrozících negativních důsledků.

4.4 Je to fatální: Žijeme v hospodářském systému, ve kterém jsou například nemocenské výdaje a škody na životním prostředí, např. miliardové ztráty, které způsobila bouře Kyrill na začátku roku 2007, z hlediska celého hospodářství hodnoceny pozitivně, protože přeci přispívají ke zvýšení hrubého domácího produktu. EHSV vítá, že se Evropská rada ve své obnovené strategii konečně, i když bohužel pouze okrajově, začala tímto rozporem více zabývat. Evropská rada má naprostou pravdu, když v odstavci 20 své obnovené strategie požaduje, aby „mohl být rozšířen ústřední systém účetnictví národního důchodu, mimo jiné začleněním koncepcí stavových a tokových veličin a netržní činnosti, a mohl by být dále rozšířen o satelitní účty, například výdaje na životní prostředí, materiálové toky“.

4.5 EHSV na tomto místě připomíná svůj výrok z roku 2004, že považuje za vhodné diskutovat v rámci strategie udržitelného rozvoje i otázky, které dosud byly považovány téměř za tabu. Jednou z těchto otázek je otázka trvalého hospodářského růstu jako prioritního cíle a klíčového aspektu všech politik⁽⁸⁾. Výbor tím vyjádřil, že se nemůže jednat o čistě kvantitativní růst, ale že je třeba, aby nastoupila „nová koncepce růstu“, u které jsou v popředí kvalitativní cíle zaměřené na udržitelný rozvoj. Komise a Rada by měly zprávu o pokroku, která bude předložena, využít k tomu,

— aby konečně vyjasnily, zda dosud nerozpoznaný resp. nevyložený konflikt mezi strategií udržitelného rozvoje a Lisabonskou strategií není právě u ukazatele „hrubý domácí produkt“ jakožto měřítka sociálního blahobytu a hospodářské prosperity, a

— aby představily, jak by musel konkrétně vypadat nový ukazatel blahobytu přizpůsobený zásadám udržitelného rozvoje.

4.6 Na mnoha příkladech lze ukázat, že hospodářský a environmentální pokrok nemusí nutně vést ke zvýšení HDP, zato však může vytvářet pracovní místa a ulevit životnímu prostředí. Jestliže úsporné žárovky nahradí neúčinné normální žárovky, spotřebuje se méně elektrického proudu, a HDP se tím spíše sníží (i při započítání nutných investic). Přesto zde EHSV považuje větší růst za žádoucí, také v oblasti tepelné izolace budov, motorů šetrících pohonné látky, energeticky účinných přístrojů atd.

4.7 Výbor proto vítá, že Komise nyní hledá alternativy k hrubému národnímu produktu jako měřítku sociálního blahobytu a dává najevo svůj velký zájem na této práci.

4.8 Udržitelný rozvoj – to EHSV již mnohokrát zdůraznil – není zadarmo. Navíc mnohokrát zdůraznil, že na makroekonomické úrovni chtě nechtě musí dojít a dojde k podstatným strukturálním změnám. Úkolem politiky by mělo být zavádět nezbytné změny opatrně, aby se zabránilo větším poruchám a zmírnily se ty největší negativní dopady.

4.9 Co se týče odpovědnosti za řešení tohoto problému, připomíná Výbor s ohledem na mikroekonomickou úroveň, že nejenom politici jsou vyzýváni, aby stanovili správné rámcové podmínky. Také od podniků a každého jednotlivého občana se očekává aktivita. Komise právem již několik let připomíná sociální odpovědnost podniků; a tato odpovědnost zahrnuje v souvislosti se sociálním dialogem hospodářskou a sociální oblast a životní prostředí.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 117, 30.4.2004, s. 22, odstavec 2.3.9 (není v české verzi).

4.10 Evropská rada poukazuje ve své obnovené strategii na to⁽⁹⁾, že tato „... tvoří celkový rámec, v němž ... (se) hospodářské, sociální a environmentální cíle mohou navzájem podporovat“. Dále je toho názoru, že u všech politických rozhodnutí EU musí být předem „vyváženým způsobem“ provedeno posouzení sociálního, environmentálního a ekonomického rozměru udržitelného rozvoje, u kterého musí být zohledněn „vnější rozměr udržitelného rozvoje a náklady vyplývající z nečinnosti“. Avšak jakmile se u obnovené strategie jedná o finanční prostředky, nejde již o sociální dialog, nýbrž o institucionalizovaný dialog mezi Komisí a členskými státy na jedné straně a podniky na druhé straně, aby byly stanoveny cíle pro výroby a procesy.

4.11 EHSV zdůrazňuje, jak je důležité se všemi společenskými subjekty opravdu důkladně prodiskutovat otázku politických opatření, která je nutno přijmout, stále sledovat hlavní cíle a hlavní zásady stanovené obnovenou strategií a brát je opravdu vážně. Pouze tak je možno zabránit možnému chybnému vývoji, dosáhnout širokého přijetí ve společnosti a učinit z udržitelného rozvoje skutečný princip jednání.

4.11.1 Příkladem, jak by se to technicky nemělo dělat, jsou závěry Evropské rady o 10 % přimíchávání biopaliv v rámci závěrů k energetickému balíčku, namísto dříve schválených 5,75 %. EHSV výslovně podporuje cíl stanovený Evropskou radou snížit emise CO₂ do roku 2020 o 20 příp. 30 % (podle zapojení mimoevropských partnerů) a uznává také pokračující cíl (mínus 60 až 80 % do roku 2050). Přimíchávání biopaliv nemusí podporovat pouze tento cíl, ale musí také odpovídat ostatním hlavním zásadám.

4.11.2 Proto je nutno vzít v úvahu nejen energetickou, ale i přírodní a environmentální bilanci a dopady možné konkurence s ohledem na využívání půdy (na vnitrostátní a globální úrovni). V současnosti stále více se rozvíjející diskuse například o extrémně vysokém využívání fosilních energií při výrobě biopaliv⁽¹⁰⁾ údajně bez emisí CO₂, o jejich skutečném dopadu na klima⁽¹¹⁾ nebo o účincích na výrobu potravin⁽¹²⁾ ukazují, že zdaleka ne všechny otázky udržitelného rozvoje jsou dostatečně zodpovězeny. EHSV se bude zabývat tímto mimořádně důležitým tématem ve zvláštním stanovisku.

4.12 Výbor je potěšen, že se diskuse o hospodářských a finančních dopadech debaty o udržitelném rozvoji stala věcnější mimo jiné díky vydání Sternovy zprávy. Ve Sternově zprávě se jak známo vypočítává, že stačí „pouze“ 1 % HDP, aby

⁽⁹⁾ Viz odstavec 8.

⁽¹⁰⁾ 83 % energetického obsahu etanolu vyráběného z kukuřice pochází z fosilních energií.

⁽¹¹⁾ Vysoký podíl rajskeho plynu při výrobě řepky (studie bude k dispozici ještě před letní přestávkou, a tedy před plenárním zasedáním).

⁽¹²⁾ Viz nepokoje v Mexiku z důvodu stoupajících cen tortill, protože kukuřice se stále více využívá jako palivo pro automobily.

se například dopady změny klimatu do velké míry odvrátily; Vattenfallova studie, která byla předložena v Davosu na světovém hospodářském summitu, došla k výsledku, že by to šlo dokonce ještě „levněji“. I když se 1 % HDP vyjádřené v konkrétní částce zdá být obrovsky vysoká částka, musí být porovnávána s ostatními politickými oblastmi, které také stojí mnoho peněz. Uskutečnění tzv. projektů TINA⁽¹³⁾ v oblasti dopravy by vyžadovalo například do roku 2015 roční investice ve výši okolo 1,5 % HDP pouze ve stanovených dopravních koridorech, stálo by tedy více, než vypočítal Stern na zmírnění klimatických důsledků.

4.13 Jak již bylo řečeno, jedná se však nejen o peníze, ale často také o strukturální změny. Obnovená strategie požaduje například „oddělení hospodářského růstu a poptávky v oblasti dopravy s cílem snížit environmentální dopad“. Výbor toto vítá. To ale také znamená, že např. takzvaná výroba „just in time“ (právě včas) musí být také kriticky přezkoumána. Pomocí ní podniky přestaly skladovat, a zbavily se tak nákladů s tím spojených, a přeměnily nákladní vozidla příp. vlaky na pojízdné skladovací haly.

4.14 Výbor musí ale bohužel konstatovat, že se pozoruhodně rychle ukazují nesrovnalosti mezi požadavky a pravděpodobnou skutečností. Neboť přesně po 13 dnech poté, kdy Evropská rada přijala tento operativní cíl a tento úkol, předložila Komise EU Přezkum Bílé knihy Evropské komise o dopravě z roku 2001⁽¹⁴⁾ v polovině období. V tomto dokumentu se pro období 2000-2020 předpokládá pravděpodobný nárůst HDP o 52 %, nákladní silniční přepravy o 55 % a letecké dopravy o 108 %. K požadovanému oddělení dochází především u železniční nákladní dopravy (+ 13 %) a také u osobní železniční dopravy (+ 19 %).

4.15 EHSV může jen s velkým údivem konstatovat, že zřejmě neproběhlo žádné odsouhlasení mezi vypracováním Přezkumu Bílé knihy o dopravě v polovině období a obnovou strategií, protože tento zjevný rozpor mezi požadavky a skutečností politiky není projednáván. Zdá se, že Komise se v odvětví dopravy téměř přestala zabývat prvním specifickým cílem, oddělením hospodářského růstu a růstu mobility. Komise musí v budoucnu udělat vše, co je možné, aby k takovým rozporům vůbec nedošlo. A v sektoru dopravy se musí znovu hledat možnosti, jak by města a obce i různé činnosti mohly být utvářeny tak, aby přepravní a dopravní cesty měly tendenci se zkracovat, místo toho, aby se lidé a zboží museli přesunovat ke svým cílům na stále větší vzdálenosti. To bude vyžadovat přizpůsobení daňové politiky, územní politiky a odpovídající koordinaci na všech úrovních správy od orgánů EU až po místní orgány.

⁽¹³⁾ TINA (Transport Infrastructure Needs Assessment) = posouzení potřeb dopravní infrastruktury.

⁽¹⁴⁾ KOM(2006) 314 v konečném znění.

4.16 Obnovená strategie poněkud zklamala ohledně řešení stále více rostoucí problematiky dopravy. EHSV musí konstatovat, že EU byla v mezidobí podstatně konkrétnější při řešení energetické politiky, než v oblasti dopravy, jejíž negativní vliv na klima a ochranu životního prostředí a přírody se bude dále zvyšovat.

4.17 Závěr Evropské rady z března 2007⁽¹⁵⁾, podle kterého by systém obchodování s emisemi mohl být příp. rozšířen na pozemní dopravu, by měl být začleněn do zprávy o pokroku strategie udržitelného rozvoje a vyhodnocen z hlediska možných účinků – i ve srovnání s ostatními nástroji.

5. Obsah zprávy o pokroku

5.1 EHSV vítá, že podle odstavce 33 obnovené strategie „Komise předloží každé dva roky (počínaje zářím roku 2007) zprávu o pokroku při provádění strategie udržitelného rozvoje v EU a členských státech, která bude rovněž obsahovat budoucí priority, směřování a opatření“. EHSV si od toho slibuje, že tím budou zodpovězeny dosud otevřené otázky.

5.2 To je právě u poněkud vágně zmíněných řídicích a hospodářských nástrojů velmi důležité. Tak například v odstavci 22 se uvádí: „Měly by být používány nejhodnější ekonomické nástroje, aby podporovaly transparentnost trhu a ceny, které odrážejí hospodářské, sociální a environmentální náklady na výroby a služby (přiměřené ceny)“. Tím se dostáváme k požadavku internalizace vnějších nákladů, který opakovaně vznášel i EHSV, a k nástrojům, které jsou k tomu nutné. EHSV připomíná, že tato diskuse byla po mnoho let vedena více méně bezvýsledně. S tříletým zpožděním předložila Komise na konci března 2007 svou Zelenou knihu o tržních nástrojích pro účely v oblasti životního prostředí a v souvisejících politikách, kterou diskuse dostala nový podnět. Výbor bude dbát na to, aby se v rámci zpráv o pokroku rozvíjela tato otázka, tak významná pro udržitelný rozvoj.

5.3 V odstavci 23 Evropská rada, tedy hlavy států a předsedové vlád, vyzývá členské státy, že „by měly zvážit další kroky pro přesun zdanění od práce ke zdroji a spotřebě energie nebo znečištění a pro to, jak přispět k cílům EU v oblasti zvýšení zaměstnanosti a snížení negativních dopadů na životní prostředí nákladově efektivním způsobem“. EHSV to vítá a žádá Komisi, aby ve zprávě o pokroku věnovala této kapitole široký prostor a předložila konkrétní návrhy, jakým způsobem je to možné uskutečnit. Přitom je třeba přesně přezkoumat environmentální dopady i rozdělení zatížení, aby právě sociálně slabí nebyli daňovým přerozdělením nejvíce postiženi.

⁽¹⁵⁾ Viz odstavec 35.

5.4 EHSV vítá i oznámení o tom, že „Komise by do roku 2008 měla předložit plán reformy subvencí, podle jednotlivých odvětví, které mají značné negativní účinky na životní prostředí a nejsou slučitelné s udržitelným rozvojem“. Výbor také podporuje formulovaný cíl „postupně tyto subvence odstraňovat“, přičemž by považoval za užitečné, kdyby byl pro postupné odstraňování stanoven konkrétní časový plán a zároveň také byla přezkoumána možnost převodu uspořené prostředků do nového „fondu udržitelného rozvoje EU“, z kterého by mohly členské státy čerpat v případě, že by určité opatření k udržení životního prostředí bylo spojeno s nepřiměřeně vysokými náklady pro jejich rozpočet (čl. 175 odst. 5 a čl. 174 odst. 1, Niceská smlouva).

5.5 Ve svých dřívějších stanoviscích EHSV opakovaně připomínal, že je pro občany, podniky a ostatní zainteresované subjekty důležité, aby měli jasný přehled o tom, jaké jsou konkrétní politické plány a proč. Pouze pak budou lidé ochotni se na tomto nezbytném procesu aktivně podílet a podporovat ho. Proto je správné, že Evropská rada pověřila Komisi, aby „k této strategii vytvořila uživatelsky vstřícné pokyny, včetně osvědčených postupů a politik v členských státech“ (viz odstavec 26). Bohužel chybí i zde konkrétní plán, a tím by se měla zabývat zpráva o pokroku.

5.6 Strategie obsahuje závazek zlepšit proces tvorby politiky prostřednictvím většího použití posouzení dopadu a většího zapojení příslušných kruhů. Výbor tento závazek schvaluje a vyzývá Komisi i členské státy k tomu, aby vyhodnotily zkušenosti s metodikou posouzení dopadů v oblasti udržitelného rozvoje a aby zajistily její účinné používání ve všech oblastech politiky a opatření.

5.7 Za velmi důležitý považuje EHSV návrh „vypracovat konkrétní a realistickou vizi pokroku EU na cestě k udržitelnému rozvoji na příštích 50 let“ (odstavec 27). Ale i zde vyvstává otázka, co a dokdy bude konkrétně předloženo. Výbor požaduje už nyní, aby dosah takové vize přesáhl rok 2060. Z hlediska závazků a hlavních cílů⁽¹⁶⁾ oznámených v dokumentu k obnovené strategii by se totiž rozhodnutí o budoucím vývoji společnosti měla i v dlouhodobém výhledu přijímat co nejdříve. Evropská rada na svém summitu na začátku března 2007 v podstatě toto začala realizovat tím, že prohlásila, že je třeba snížit emise „do roku 2050 o 60 až 80 % ve srovnání s rokem 1990“⁽¹⁷⁾. Některé fosilní resp. neobnovitelné suroviny budou jistě k dispozici déle než 50 let, ale přesto nejsou nevyčerpatelné, a proto je správné zabývat se již dnes touto politikou na období delší než 50 let, pokud to myslíme vážně z hlediska generační spravedlnosti.

⁽¹⁶⁾ Jsou to: umožnit „budoucím generacím“ „uspokojovat svoje potřeby“, zachovávat „sociální spravedlnost a soudržnost“ a zaručit „vysokou životní úroveň“ a „plnou zaměstnanost“ a realizovat uvedené hlavní zásady, a sice „zajistit, aby středem zájmu politik Evropské unie byl člověk, a to prosazováním základních práv, bojem proti všem formám diskriminace a přispíváním ke snížení chudoby a odstranění sociálního vyloučení“.

⁽¹⁷⁾ Viz závěry odstavec 30.

5.8 Výbor by přivítal, kdyby tyto průřezové aspekty, které mají být zapojeny do všech úrovní politické koncepce (Unie i členské státy), byly zohledněny i ve strategii, aby se tak staly účinnými. Zároveň se neuvádí, jak se to má zaručit; pravděpodobně proto, že při současném stavu textů, který je potvrzen návrhem evropské ústavy, je příslušnost Unie v této oblasti sdílená a financování a provádění politiky životního prostředí mají na starosti členské státy (čl. 175 odst. 4, Niceská smlouva). Činitelé tedy nejsou přesně určeni.

5.9 V obnovené strategii se uvádí, že každý členský stát jmenuje zástupce, který bude fungovat jako kontaktní osoba. EHSV vychází z toho, že zpráva o pokroku podá informaci o tom, zda toto jmenování proběhlo a jak se spolupráce vyvíjela.

5.10 První zpráva o pokroku by měla informovat také o tom, zda všechny členské státy dokončily svou (první) národní strategii, která měla být předložena do června 2007. Pro EHSV vyvstává otázka, kdo tyto národní strategie přezkoumá, podle jakých kritérií a jaké důsledky to bude mít, pokud členské státy strategii nedokončí nebo bude „nekvalifikovaná“.

5.11 V odstavci 41 mluví Evropská rada o „dobrovolných vzájemných hodnoceních“ národních strategií udržitelného rozvoje, která by měla být zahájena v roce 2006 první skupinou členských států. Zpráva o pokroku by měla informovat o tom, jaké jsou výsledky těchto hodnocení a jaké důsledky z toho vyplývají pro evropskou strategii.

5.12 EHSV plně a zcela uznává, že členské státy i místní a regionální orgány mají pravomoci v mnoha otázkách udržitelného rozvoje a že pro mnoho problémů musí vypracovat vlastní přístup a vlastní profil úkolů. Je však toho názoru, že pokud má být pokrok v oblasti udržitelného rozvoje udržen na potřebné úrovni, musí být vytvořeny kapacity i v Komisi, aby mohl být pokrok sledován celkově a aby mohla být přijata nová opatření tam, kde se zdá, že dochází ke zpoždění v provádění a je požadován přístup Společenství. Výbor pochybuje o tom, že samotná koordinace a výměna osvědčených postupů je dostačující. Uvítal by, kdyby mohl každý rok obdržet souhrn výsledků členských států k přezkoumání.

5.13 V rámci strategie se doporučuje zřízení nebo posílení národních rad pro udržitelný rozvoj. Národní rady hrají důležitou roli při přípravě národních strategií udržitelného rozvoje a mohly by rovněž přispět k tomu, aby se v členských státech uvedla do pohybu opatření pro zapojení občanské společnosti do opatření udržitelného rozvoje a pro pozorování pokroku. Jejich povinností je také uplatňovat zásadu udržitelného rozvoje při zachování dynamické rovnováhy jeho ekonomické, sociální a environmentální složky. Výbor nezaznamenal z hlediska těchto doporučení žádný velký pokrok a má v úmyslu přezkoumat toto téma později v průběhu tohoto roku. Prozatím navrhuje projednat tuto otázku s členskými státy také v rámci přezkumu provádění.

5.14 Je tedy rovněž důležité, aby členské státy a Komise dále zvážily, jak zajistit koordinaci otázek udržitelného rozvoje v rámci svých vlastních struktur. Udržitelný rozvoj je průřezový a integrační koncept, který by měl prostupovat a v některých případech modifikovat více odvětvových otázek jednotlivých ministerstev a úřadů. Zkušenosti napovídají, že k tomu může dojít pouze pokud bude existovat silný ústřední útvar na podporu udržitelného rozvoje ve správě, která má znalosti a autoritu k tomu, aby zpochybnila a diskutovala specifické zásady odvětví nebo ministerstev. Zpráva o pokroku by měla podat informaci o tom, kde Komise vidí potřebu zlepšení v rámci vlastních útvarů. EHSV si je jist, že tato potřeba existuje (viz 4.15 a 4.16).

5.15 Strategie právem poukazuje na to, že udržitelný rozvoj musí být důkladně integrován do poslání a postupů místní

a regionálních orgánů na všech úrovních. Některé evropské místní a regionální orgány měly vedoucí úlohu při integrování přístupu udržitelného rozvoje do své práce a při vytváření vynalézavých reakcí na změny klimatu a ostatní výzvy udržitelného rozvoje. Revize provádění poskytuje dobrou příležitost k vyhodnocení pokroku udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni a ke zvážení, jak mohou být postupy nejlepších subjektů ještě více rozšiřovány.

5.16 V odstavci 45 se uvádí, že se rozhodne nejpozději v roce 2011, kdy je třeba zahájit celkový přezkum strategie udržitelného rozvoje. S tímto postupem nemůže EHSV souhlasit. Pokud se na základě zpráv o pokroku ukáže, že Evropa má na cestě k udržitelnosti problémy, potom tato strategie (cesta k dosažení cílů) není správná. A pak je nutno zahájit přezkum okamžitě, a ne až v roce 2011.

V Bruselu dne 11. července 2007

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

PŘÍLOHA

ke stanovisku Výboru

Následující pozměňovací návrhy, které při hlasování získaly více než čtvrtinu odevzdaných hlasů, byly zamítnuty:

Bod 2.4

Pozměnit následovně

„2.4. Ve svém posledním stanovisku k tomuto tématu se EHSV zabýval výše uvedeným sdělením Komise z prosince 2005. Kritizoval při tom, že Komise ve svém ambiciózním akčním programu nezohlednila ani doporučení EHSV z dubna 2004, ani svůj vlastní slib z června 2005. Přes svůj slib opět neuvádla žádné stanovité jasné cíle, kterých chce dosáhnout v rámci strategie udržitelného rozvoje.“

Hlasování

Pro: 35

Proti: 61

Hlasování se zdrželo: 4

Bod 2.4.1

Pozměnit následovně

„2.4.1. EHSV tenkrát připomněl, že strategie popisuje cestu k dosažení cílů. Absence konkrétních cílů, které je těžké stanovit tak, aby byly naplněny požadavky na zohlednění různých aspektů udržitelnosti, musí nutně vést k problémům při pojmenování nástrojů. Když se přesně neví, kam se směřuje, nelze ani určit, jak se tam dostat. Sdělení tedy podle názoru EHSV nechal více otázek nezodpovězených, než poskytlo odpovědí a orientací.“

Hlasování

Pro: 34

Proti: 63

Hlasování se zdrželo: 3

Bod 3.11

Pozměnit následovně

- „3.11 Otázka, zda evropská zemědělská politika zaměřená na globální, otevřené trhy může být udržitelná, automaticky vyvolá obecnou otázku, jaká jsou globální pravidla hry při výrobě a obchodu. WTO je organizace založená na dohodách, které chtějí podporovat volný celosvětový obchod. Volný, liberalizovaný obchod nemusí být rozhodně automaticky udržitelný, jak EHSV mnohokrát ukázal. Jak se může z volného rozvíjet obchodu stát obchod tak, aby byl slučitelný se zásadami udržitelnosti, o tom nová strategie bohužel nic neříká. To je velký nedostatek. Také zde musí bohužel EHSV poukázat na to, že odpovědné osoby v EU dosud neodpověděly na tuto otázku, kterou položil již před 3 lety, i když EHSV s potěšením konstatuje, že EU se v posledních letech velmi snažila projednávat nová pravidla v globalizovaném obchodu a u MMF (Mezinárodního měnového fondu) a Světové banky.“

Hlasování

Pro: 35

Proti: 63

Hlasování se zdrželo: 8

Bod 3.11.2

Zrušit

Hlasování

Pro: 38

Proti: 63

Hlasování se zdrželo: 3

Bod 4.2

Pozměnit následovně

- „4.2. Následky budou mohou mít dramatické hospodářské dopady. V určitých regionech hrozí, že se je dnešní hospodářská základna ohrožená kompletně zhroutí. Ve Švýcarsku například již banky nedávají úvěry investorům, kteří chtějí investovat do infrastruktury pro zimní sporty, pokud stanoviště leží níže než 1 500 m nad mořem. Stále větší a větší nejistota panuje v tom, jak se bude vyvíjet situace v zemědělství resp. cestovním ruchu ve Středozeří, pokud tam bude ještě teplejší a sušší podnebí.“

Hlasování

Pro: 41

Proti: 57

Hlasování se zdrželo: 3

Bod 4.4

Pozměnit následovně

- „4.4. Žijeme v hospodářském systému, ve kterém jsou například Je známým problémem, že nemocenské výdaje a v některých případech škody výdaje na životním prostředí, např. miliardové ztráty, které způsobila bouře Kyrill na začátku roku 2007, z hlediska celého hospodářství hodnoceny pozitivně, protože přeci přispívají ke zvýšení hrubého domácího produktu, zatímco některé důležité činnosti v něm nejsou zahrnuty. EHSV vítá, že se Evropská rada ve své obnovené strategii konečně, i když bohužel pouze okrajově, začala tímto rozporem více zabývat. Evropská rada má naprostou pravdu, když v odstavci 20 své obnovené strategie požaduje, aby „mohl být rozšířen ústřední systém účetnictví národního důchodu, mimo jiné začleněním koncepcí stavových a tokových veličin a netržní činnosti, a mohl by být dále rozšířen o satelitní účty, například výdaje na životní prostředí, materiálové toky.“

Hlasování

Pro: 35

Proti: 56

Hlasování se zdrželo: 8

Bod 4.10

Pozměnit následovně

„4.10 Evropská rada poukazuje ve své obnovené strategii na to, že tato ... tvoří celkový rámec, v němž ... (se) hospodářské, sociální a environmentální cíle mohou navzájem podporovat. Dále je toho názoru, že u všech politických rozhodnutí EU musí být předem ‚vyváženým způsobem‘ provedeno posouzení sociálního, environmentálního a ekonomického rozměru udržitelného rozvoje, u kterého musí být zohledněn ‚vnější rozměr udržitelného rozvoje a náklady vyplývající z nečinnosti‘. Avšak ~~jakmile se u obnovené strategie jedná o finanční prostředky, nejde již o sociální dialog, výběr o institucionalizovaný dialog mezi Komisí a členskými státy na jedné straně a podniky na druhé straně, aby byly stanoveny cíle pro výroby a procesy.~~“

Hlasování

Pro: 41

Proti: 55

Hlasování se zdrželo: 3

Bod 4.14

Pozměnit následovně

„4.14. Jak již bylo řečeno, jedná se však nejen o peníze, ale často také o strukturální změny. Obnovená strategie požaduje například ‚oddělení hospodářského růstu a poptávky v oblasti dopravy s cílem snížit environmentální dopad‘. Výbor toto vítá. ~~To ale také znamená, že např. takzvaná výroba ‚just in time‘ (právě včas) musí být také kriticky přezkoumána. Pomocí ní podniky přestaly skladovat, a zbavily se tak nákladů s tím spojených, a přeměnily nákladní vozidla příp. vlaky na pojízdné skladovací haly.~~“

Hlasování

Pro: 39

Proti: 56

Hlasování se zdrželo: 6

Bod 4.16

Pozměnit následovně

„4.16 EHSV může jen s velkým údivem konstatovat, že zřejmě neproběhlo žádné odsouhlasení mezi vypracováním Přezkumu Bílé knihy o dopravě v polovině období a obnovenou strategií, protože tento zjevný rozpor mezi požadavky a skutečností politiky není projednáván. ~~Zdá se, že Komise se v odvětví dopravy téměř přestala zabývat prvním specifickým cílem, oddělením hospodářského růstu a růstu mobility. Komise musí v budoucnu udělat vše, co je možné, aby k takovým rozporům vůbec nedošlo. A v sektoru dopravy se musí znovu hledat možnosti, jak by města a obce i různé činnosti mohly být utvářeny tak, aby přepravní a dopravní cesty měly tendenci se zkracovat, místo toho, aby se lidé a zboží museli přesunovat ke svým cílům na stále větší vzdálenosti. To bude vyžadovat přizpůsobení daňové politiky, územní politiky a odpovídající koordinaci na všech úrovních správy od orgánů EU až po místní orgány.~~“

Hlasování

Pro: 36

Proti: 63

Hlasování se zdrželo: 4